

DIVIZNA
LIBEREC

SEV DIVIZNA 2010

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec DIVIZNA je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci environmentální výchovy. V regionu působí již od roku 2000. SEV DIVIZNA poskytuje v oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty následující služby.

1. Ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol. Výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori:

- používáme interaktivní formy a metody,
- preferujeme kontakt s přírodou a výchovu prožitkem,
- reagujeme na aktuální témata,
- pomáháme školám v realizaci průřezového tématu RVP – environmentální výchova.

2. Pořádání odborných seminářů, exkurzí či dílen pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost atd.

3. Zajišťování metodické pomoci koordinátorům EVVO na školách, metodické pomoci pro zpracovávání ŠVP.

4. Zpřístupnění knihovny publikací k ekologické výchově a půjčování netradičních výukových pomůcek.

5. Komunikace s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i v celé republice.

6. Koordinace sítě škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu – projekt M.R.K.E.V. .

7. Koordinace mezinárodního programu Ekoškola pro Liberecký kraj.

8. Koordinace grantového a asistenčního programu Škola pro udržitelný život pro Liberecký kraj.

Středisko ekologické výchovy DIVIZNA je členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

SEV DIVIZNA pro školní kolektivy – ekologické výukové programy

Náš lektorský tým nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů, které mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí. Všechny programy se dotýkají průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP. V roce 2010 jsme nabízeli 36 výukových programů (z toho 53% programů proběhlo v terénu, ostatní v interiérech střediska). Dětem z mateřských škol bylo určeno 7 programů, dětem základních škol 34 a 5 programů bylo určeno studentům středních škol. Novinkou pro tento rok byl ekologický výukový program Ekoškola - jak na to a program Naše obec pro žáky 6. až 9. tříd. Dále jsme nabídli základním a středním školám nový program Komu chutná prales? Pro vedení tohoto programu jsme byli vyškoleni lektory ze Společnosti pro Fair Trade a rozvojové vzdělávání Brno. Program byl vytvořen touto společností spolu s dalšími programy

v cyklu Svět v nákupním košíku.

Služeb našeho střediska využili také studenti z pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci, obor učitelství pro 1. stupeň základní školy. Nabídli jsme jim ukázkou našeho programu jako inspiraci pro jejich další práci.

Celkem proběhlo 238 programů, kterých se zúčastnilo 4220 dětí, 40% se uskutečnilo v terénu. Celkem bylo odučeno 578 hodin.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
počet programů	61	169	6	1
počet účastníků	1026	3066	107	14

SEV DIVIZNA pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2010 uspořádalo SEV DIVIZNA celkem 18 akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Z těchto 18 akcí bylo 7 odborných seminářů, 4 tematické exkurze s průvodcem, 5 tvořivých a inspirativních dílen, 1 krajská konference k EVVO a 1 třídní workshop. Celkem se všech akcí zúčastnilo 375 pedagogů, koordinátorů ekologické výchovy, studentů pedagogických fakult a veřejnosti.

Workshop Environmentální výchova – nové cesty 2010 (7. – 9. 10. 2010)

Třídního programu pro pedagogy a studenty pedagogiky, ale i pro členy neziskových organizací se účastnilo 63 posluchačů. V teoretické části se objevila témata strategie, metodiky ekologické výchovy. Během workshopů a ukázkových programů načerpali účastníci inspiraci pro práci v ekologické výchově a při besedách a diskusích dostali prostor pro sdílení zkušeností mezi jednotlivými lektory a organizacemi. Cílem akce bylo:

- prostřednictvím prezentace nových myšlenek, projektů a aktivit v oblasti environmentální výchovy otevřít prostor pro diskusi o jejím dalším směřování v měnící se společnosti,
- umožnit navázání kontaktů mezi jednotlivými skupinami, které realizují environmentální výchovu (SEV, školy, univerzitní pracoviště, občanská sdružení),
- přivést účastníky k vystoupení ze zaběhnutých stereotypů v chápání a realizaci environmentální výchovy. Akce se konala již tradičně v Sedmihorkách u Turnova.

Síť škol v projektu M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)

V rámci projektu M.R.K.E.V., který finančně podporuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, byla vytvořena síť škol, které si za jeden z cílů vzdělávání stanovily environmentální výchovu. V Libereckém kraji tento projekt koordinuje SEV DIVIZNA a v současné době je do něj zapojeno 857 škol z celé České republiky, z toho 57 škol z Libereckého kraje. Účast v projektu školám zajišťuje pravidelný odběr časopisu pro ekogramotnost Bedrník, přísun informací i materiálů o ekologii a také trvalý přístup k aktuálním publikacím a pomůckám. Školy jsou informovány nejen o akcích zaměřených na ekologii v regionu, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy. Jednou ročně je pro školy v kraji pořádána krajská konference k ekologické výchově Liberecká M.R.K.E.V., kterou finančně podporuje také Liberecký kraj a Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2010

Výroční desátá konference k ekologické výchově na základních školách v Libereckém kraji se konala v ZŠ Lesní v Liberci. Sešli se na ní zástupci škol a školských zařízení, aby se společně ohlédli za uplynulými deseti lety ekologické výchovy v Libereckém kraji a vytyčili si nové cesty. U příležitosti konference byli poprvé odměněni pedagogové, školy a projekty, které se nejvíce podílely na šíření environmentální výchovy v uplynulém období. Nedílnou součástí konference byla také řada praktických příkladů ze škol a odborné exkurze. Setkání se zúčastnilo 79 zástupců ze škol a školských zařízení Libereckého kraje.

Ještědská MRKEV 2010

Historicky poprvé udělilo SEV DIVIZNA Cenu za přínos k rozvoji environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty v Libereckém kraji. Stalo se tak 11. listopadu při příležitosti 10. výroční konference k ekologické výchově M.R.K.E.V. 2010. SEV DIVIZNA obdrželo do 31. 10. 2010 nominace do tří kategorií – pedagog, škola či školské zařízení a projekt EVVO realizovaný na území Libereckého kraje. Kategorie žák základní či střední školy a podnikatel zůstaly bez nominací.

V první kategorii byli oceněni tři pedagogové:

RNDr. Alice Kohoutová ze ZŠ Lesní v Liberci za práci koordinátora na škole a vedení projektů, které byly na škole realizovány, Mgr. Bc. Dana Šulcová ze ZŠ v Sobotecké ulici v Turnově za vedení projektů na škole a získání titulu Ekoškola, Olga Hanusová z MŠ Studánka v Jablonném v Podještědí za projekty realizované s nejmenšími dětmi.

V druhé kategorii byly oceněny tři školy:

ZŠ Dubá – za dvojnásobné získání titulu Ekoškola a realizaci projektu Cestička do školy. Cenu převzaly Mgr. Jana Mašková a Mgr. Veronika Matějková, ZŠ Švermova – za získání titulu Ekoškola a aktivní zapojení do projektu Škola pro udržitelný život. Cenu převzala Mgr. Hana Gdulová, ZŠ a MŠ Okna – za dlouholetou činnost směřovanou ke zvyšování ekologického citění dětí a jejich rozvoj v této oblasti. Cenu převzala Mgr. Iveta Myšková.

Ve třetí kategorii byly oceněny tři projekty:

Hravé putování ještědským lesem, když smích si odsud nesem – realizátor ZŠ Křižanská, Liberec a Mgr. Daniela Šťastná a Mgr. Eva Řičářová – za vybudování naučné stezky se zastaveními pro děti s mottem: Co je mi blízké a známé, dokážu i ochránit, Krajina včera a dnes – realizátor SŠ hospodářská a lesnická Frýdlant, Bc. Miroslav Kudrna – za vybudování naučné stezky v lesoparku, naučné přednášky, info tabule a novou výsadbu v parku, BIO pro život – realizátor ZŠ Huntířov, Mgr. Kateřina Pecinová – za projekt podporující místní zemědělce, vedoucí děti (i jejich rodiny) ke zdravé výživě získávané z místních zdrojů. Všichni ocenění získali jako poděkování za svoji práci květiny a knihu RNDr. Miloslava Nevrlého Karpatské hry, kterou jim předal sám autor – publicista a spisovatel, jenž zasvětil svůj život horám, především Jizerským.

Program Ekoškola

Již pátým rokem koordinuje SEV DIVIZNA v Libereckém kraji mezinárodní program Ekoškola spojující environmentální výchovu na škole s praktickými kroky vedoucími k ekologizaci provozu školy. Úzce spolupracujeme s celorepublikovým koordinátorem o. s. TEREZA Praha. V roce 2010 jsme opět získali finanční podporu z rozpočtu Libereckého kraje. Také díky této podpoře se program Ekoškola v našem kraji úspěšně rozvíjí už na deseti školách. Koncem roku 2010 se do programu nově přihlásily dvě školy. Z osmi již dříve zapojených škol 4 získaly v červenci titul EKOŠKOLA. Z toho 2 školy titul již podruhé obhájily.

V rámci projektu SEV DIVIZNA školám byl vytvořen výukový program nazvaný jednoduše Ekoškola. Je určen jak pro školy zapojené v programu Ekoškola, tak pro školy, které mají zájem o zlepšení své ekologické stopy. Naši lektori jej vyučují přímo na školách a program je prozatím zdarma. Je určen pro druhý stupeň základních škol a pro školy střední, tedy žákům, s nimiž se v Ekoškole nejvíce počítá. Seznamuje je se základními tématy: odpady, voda, energie, prostředí školy a se dvěma rozšiřujícími tématy: doprava a šetrný spotřebitel. Zároveň je plně v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, a lze jej zařadit do různých předmětů. Program byl realizován na osmi školách a výuky se zúčastnilo 162 žáků.

Program Ekoškola je také mezinárodně uznávaným procesem certifikace.

Dosažení titulu tak znamená pro školu nemalou prestiž.

Program Škola pro udržitelný život

Posláním programu Škola pro udržitelný život, který společně vyhlásují Nadace Partnerství a SEVER Horní Maršov, je vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje a zapojení veřejnosti do konkrétních akcí směřujících ke zlepšení životního prostředí. V Libereckém kraji program koordinuje SEV DIVIZNA. Přihlásit se do něj mohou všechny školy v Libereckém kraji. Program školám pomáhá rozvíjet účast a spolupráci žáků ve všech veřejných. Školy tím zároveň orientují výuku na řešení aktuálních problémů v daném místě. V roce 2010 bylo podpořeno pět projektů celkovou částkou 292 800 korun. Všechny projekty tohoto ročníku se zaměřily na nevyužitá a zanedbaná veřejná prostranství:

Projekt Sejdeme se u školy – ZŠ Sokolovská, Liberec řeší ponuré ruprechtické náměstí, projekt Živá učebnice Jizerských hor – ZŠ a MŠ Albrechtice v Jizerských horách neutěšenou stráň za školou a Park bezpečí – ZŠ Křižanská, Ostašov zanedbanou zeleň u školy. Další dva realizované projekty jsou: Environmentální zahrada pro Libverdu – ZŠ Lázně Libverda a Venkovní učebna – ZŠ a MŠ Bílý Potok.

Program Škola pro udržitelný život byl v tomto roce obohacen o výukový program Naše obec, který pro naše středisko připravila RNDr. Blažena Hušková v rámci projektu SEV DIVIZNA školám. Program účinně doplňuje výuku v průřezových tématech osobní a sociální výchova, výchova demokratického občana a environmentální výchova. Jeho realizace přímo na školách byla v tomto roce zdarma a bylo odučeno 11 programů, jichž se zúčastnilo 222 žáků. Kromě finanční podpory měly vítězné školy k dispozici také asistenci k projektům od pracovníků SEV DIVIZNA.

SEV DIVIZNA nabízí školám bezplatné zapůjčení knih, metodických materiálů a pomůcek k environmentální výchově a návštěvu prožitkové stezky.

SEV DIVIZNA pro veřejnost

SEV DIVIZNA spolupracuje na akcích pro veřejnost s oddělením propagace a vzdělávání ZOO Liberec. V roce 2010 jsme se aktivně zapojili do realizace těchto akcí: ZOOMasopust, Den Země v zoo, Strašidelná zoo, Den pro Fair trade. Těchto akcí se v průběhu roku zúčastnilo několik stovek rodičů s dětmi. SEV DIVIZNA se spolupodílela společně s Lidovými sady Liberec na akci pro rodiny s dětmi Velikonoce v Lidových sadech.

Z dalších akcí pro veřejnost vybíráme:

- **Setkání lesních ekopedagogů**

15. dubna 2010 SEV DIVIZNA pořádalo setkání polských a českých ekopedagogů z chráněných území Polska a České republiky. Setkání se zúčastnilo 25 pedagogů s cílem vyměnit si zkušenosti z oblasti lesní pedagogiky.

- **Týden opravdových plen**

SEV Divizna se zapojila do celorepublikové kampaně Týden opravdových plen 2010. Ve spolupráci s Rosou – společností pro ekologické informace a aktivity, o. p. s. proběhla dne 29. 4. 2010 přednáška o používání různých typů pratelných plen s praktickou ukázkou.

- **Na vlnách občanství**

12. 5. 2010 hostila SEV DIVIZNA dvě desítky studentů z celé Evropy, kteří se zde v rámci festivalu Na vlnách občanství zúčastnili workshopu na téma zapojení mladých lidí do rozhodovacích procesů v obcích a komunitách.

- **Globální změny klimatu – fikce a fakta**

Ekologický institut Veronica a sdružení Calla ve spolupráci se SEV DIVIZNA pořádali v úterý 15. června 2010 seminář Globální změna klimatu – fakta a fikce. Pozvání na ni byli krajští i komunální politici, zástupci státní správy, studenti vysokých i středních škol, učitelé či nevládní organizace. Akce se zúčastnilo přibližně 80 lidí.

- **Den bez aut – cyklojízda městem**

15. 9. 2010 se uskutečnil již 10. ročník cyklojízdy v rámci Dne bez aut. Tuto akci pořádá občanské sdružení Cyklisté Liberecka a SEV DIVIZNA.

- **Setkání krajů k environmentální výchově**

Ve Středisku ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK) se 22. 9. 2010 uskutečnilo setkání krajů regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod k environmentální výchově. Jednotlivé kraje se v pořádání této akce střídají. V roce 2010 ji pořádalo SEV DIVIZNA. Setkání se za jednotlivé kraje zúčastnili zástupci politické reprezentace i odborníci, kteří se touto problematikou zabývají. Liberecký kraj reprezentovali Bc. Radek Cíkl - náměstek hejtmana Libereckého kraje zodpovědný za resort školství, mládeže, tělovýchovy a sportu, a Ing. Jaroslav Podzimek - člen rady Libereckého kraje zodpovědný za resort zemědělství a životního prostředí. Kromě těchto politických představitelů pak ještě Ing. Jaroslava Janečková, Ing. Tomáš Komrží,

Ing. Lenka Rychtaříková, Mgr. Monika Pavlíková, PhDr. Jitka Doubnerová, Ing. Radek Hromádka a Ing. Aleš Kočí. Z Pardubického a Královéhradeckého kraje byla účast podobně reprezentativní a hojná. Jednotlivé kraje zhodnotily stav svých krajských koncepcí environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty a následně prezentovaly příklady dobré praxe ze svých krajů. Jednotlivé příspěvky měly za cíl informovat a inspirovat ostatní kolegy z jiných krajů. Na programu bylo i představení středisek STŘEVLIK a DIVIZNA s prohlídkou prostor a seznámení se s jejich činností.

SEV DIVIZNA uspělo se dvěma granty v Evropském sociálním fondu Operačním programem vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tyto projekty pokračovaly úspěšně i v roce 2010.

- **SEV Divizna školám**

Naše středisko realizací projektu podpoří uplatnění průřezového tématu environmentální výchovy ve školních vzdělávacích programech škol Libereckého kraje. V projektu vychází ze zkušeností – od roku 2000 nabízí v Libereckém kraji komplexní EVVO založenou na odborné úrovni a pedagogické kompetentnosti týmů lektorů. Cílem projektu je kvalitativní změna a inovace programů poskytovaných SEV DIVIZNA žákům a studentům škol v Libereckém kraji a rozvíjení sítě škol. Během tří let bude v projektu formou výukových programů podpořeno 4800 žáků, 12 programů ze stávající nabídky bude inovováno, vznikne 5 nových výukových programů, z toho část pro zdravotně znevýhodněné účastníky. SEV DIVIZNA bude jako krajský koordinátor pokračovat v úspěšném propojování škol v programech Ekoškola a Škola pro udržitelný život, bude podporovat prohlubování mezipředmětových vztahů a pozice škol v komunitách.

- **SEV Divizna pedagogům**

Cílem projektu je kvalitativní změna a inovace programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků poskytovaných SEV DIVIZNA v komplexní nabídce environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty. SEV DIVIZNA realizací projektu podpoří odborné kapacity a kompetence pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji, výměnu zkušeností a dobré praxe mezi pedagogy, posílení pozice škol v komunitách. Další rozvoj pedagogů umožní nabídka vzdělávacích akcí na míru podle požadavků škol.

Finanční zpráva za rok 2010

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	2 051 000 Kč
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti - celkem	438 000 Kč
Dotace, příspěvky, dary - celkem	1 795 000 Kč
Příjmy/výnosy - celkem	2 233 000 Kč

Personální zajištění

Dědková Lenka
Krupová (Gürtlerová) Jana
Horáková Martina
Hudcová Alice (na mateřské dovolené)
Kočí Aleš
Nováková Miroslava (od listopadu 2010 na mateřské dovolené)
Štajnerová Eva
Tesař Jan
Zemánek Martin

Poděkování patří všem, kteří pomáhali realizovat naše akce:

- spolupracující organizace: ARPOK o. p. s., .A.S.A. ČR, a. s., Camp Sedmihorky, Lesy ČR, s. p. – Krajský inspektorát Liberec, Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství, Městské lesy Liberec, p. o., Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Ministerstvo životního prostředí České republiky, Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, o. p. s., SEV Český ráj, SEVER – Horní Maršov, Správa CHKO Jizerské hory, Statutární město Liberec – odbor komunálních služeb, SSEV Pavučina a její členové, Technická univerzita Liberec, TEREZA o. s., Venkovský prostor, o. p. s., ZŠ Lesní, Liberec, ZŠ Švermova, Liberec a další.

- jednotlivci:

Bliml Jiří, Činčera Jan, Doubnerová Jitka, Doubková Hana, Dvořák Jiří, Gdulová Hana, Hajiček David, Hausenblas Ondřej, Hancvenclová, Ivana, Havránek Petr, manželé Huškoví, manželé Horovi, Jašová Simona, kapela Hazard, Kajzarová Eva, Komrží Tomáš, Košťálová Hana, manželé Kulichovi, Lejsek Petr, Medlíková Olga, Měřička Jan, Moravec Zdeněk, Munzar Pavel, Nevrlý Miloslav, manželé Nováčkovi, Rákosník Roman, Roubalová - Světlíková Monika, Růžička Václav, Rychtaříková Lenka, Rutkovský Jiří Bahňák, Řičář Ludvík, Sládková Lucie, Slováčková Eva, Simm Otokar, Urbánek Jiří, Vašina Leoš ml., Vydra Jiří a mnoho dalších.

Zvláště děkujeme kolegům a dobrovolníkům ze ZOO Liberec za všestrannou pomoc a podporu.

SEV DIVIZNA

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec
Masarykova 1347/31
Liberec 1
460 01

Telefony:

482 712 982 – DIVIZNA
482 710 616 – ústředna zoo
www.zooliberec.cz/divizna   www.divizna.eu

Vytisknuto na recyklovaném papíru. Foto: Jan Kubánek a archiv SEV Divizna. Grafická úprava: Jan Kubánek.

smrk stepilý

douglaska tisolistá

slivoň švestka

třešeň ptačí

modřín opadavý

borovice lesní

jilm horský

DIVIZNA

ZOO
LIBEREC

ARCHA

SEV DIVIZNA LIBEREC
výroční zpráva 2010

DIVIZNA
LIBEREC